

GẮN HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC, RÈN LUYỆN NGOẠI KHÓA VÀ PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG CỦA HỌC VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGUYỄN HUỆ VỚI THỰC TIỄN ĐƠN VỊ CƠ SỞ TRONG QUÂN ĐỘI HIỆN NAY

Nguyễn Thị Thắm, Nguyễn Minh Đức, Phan Xuân Trường
Tiểu đoàn 4, Trường Đại học Nguyễn Huệ

Tóm tắt: Trong bối cảnh yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại ngày càng cao, việc gắn kết chặt chẽ giữa hoạt động dạy học, rèn luyện ngoại khóa và phát triển kỹ năng của học viên với thực tiễn đơn vị cơ sở có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Bài viết làm rõ cơ sở lý luận của việc gắn đào tạo với thực tiễn đơn vị cơ sở; phân tích thực trạng gắn kết hoạt động dạy học, rèn luyện ngoại khóa và phát triển kỹ năng của học viên Trường Đại học Nguyễn Huệ hiện nay, chỉ ra những kết quả đạt được và những hạn chế còn tồn tại. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất một số giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả gắn kết đào tạo với thực tiễn đơn vị cơ sở, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo sĩ quan đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

Từ khóa: Dạy học; rèn luyện ngoại khóa; phát triển kỹ năng; học viên sĩ quan; thực tiễn đơn vị cơ sở; Trường Đại học Nguyễn Huệ.

CONNECTING TEACHING, EXTRACURRICULAR TRAINING, AND SKILL DEVELOPMENT ACTIVITIES OF NGUYEN HUE UNIVERSITY STUDENTS WITH THE PRACTICAL SITUATION OF MILITARY UNITS TODAY

Abstract: In the context of the increasingly high demands for building a revolutionary, regular, elite, and progressively modern Vietnamese People's Army, the close connection between teaching, extracurricular training, and skill development of cadets with the practical realities of grassroots units is of particular importance. This article clarifies the theoretical basis of linking training with the practical realities of grassroots units; analyzes the current state of linking teaching, extracurricular training, and skill development of cadets at Nguyen Hue University, pointing out the achievements and existing limitations. Based on this, the article proposes several key solutions to improve the effectiveness of linking training with the practical realities of grassroots units, contributing to improving the quality of officer training to meet the requirements of the mission in the new situation.

Keywords: Teaching; extracurricular training; skill development; officer cadets; practical realities of grassroots units; Nguyen Hue University.

Nhận bài: 27.12.2025

Phản biện: 18.01.2026

Duyệt đăng: 23.01.2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh tình hình thế giới, khu vực tiếp tục diễn biến nhanh chóng, phức tạp, khó dự báo; sự phát triển mạnh mẽ của khoa học, công nghệ, nhất là công nghệ số và trí tuệ nhân tạo, đã và đang tác động sâu sắc đến mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, trong đó có lĩnh vực quân sự, quốc phòng. Thực tiễn đó đặt ra yêu cầu ngày càng cao đối với công tác xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam theo hướng cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, đòi hỏi đội ngũ cán bộ các cấp, đặc biệt là cán bộ chỉ huy ở đơn vị cơ sở, phải không ngừng được nâng cao cả về bản lĩnh chính trị, trình độ chuyên môn, năng lực thực tiễn và kỹ năng tổ chức, chỉ huy.

Trong hệ thống các nhà trường quân đội, Trường Đại học Nguyễn Huệ có vị trí, vai trò quan trọng trong đào tạo đội ngũ sĩ quan chỉ huy cấp phân đội cho toàn quân. Chất lượng đào tạo của nhà trường không chỉ được thể hiện ở kết quả học tập lý thuyết, mà còn được kiểm chứng trực

tiếp thông qua khả năng thích ứng, hoàn thành nhiệm vụ của học viên sau khi ra trường, về công tác tại các đơn vị cơ sở. Thực tiễn cho thấy, không ít trường hợp học viên có kết quả học tập khá, giỏi nhưng khi tiếp cận thực tiễn đơn vị vẫn còn lúng túng trong tổ chức chỉ huy, quản lý bộ đội, xử lý các tình huống phát sinh trong huấn luyện, SSCĐ và công tác thường xuyên.

Điều đó cho thấy, nếu quá trình đào tạo ở nhà trường chưa tạo được sự gắn kết chặt chẽ giữa dạy học, rèn luyện ngoại khóa và phát triển kỹ năng gắn với thực tiễn đơn vị cơ sở, thì khoảng cách giữa tri thức được trang bị và năng lực thực tiễn của học viên sẽ khó được thu hẹp. Vì vậy, nghiên cứu một cách có hệ thống việc gắn kết các hoạt động này không chỉ có ý nghĩa về mặt lý luận giáo dục, đào tạo quân sự, mà còn mang ý nghĩa thực tiễn cấp thiết đối với việc nâng cao chất lượng đào tạo sĩ quan ở Trường Đại học Nguyễn Huệ hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Việc gắn kết dạy học, rèn luyện ngoại khóa và phát triển kỹ năng cho học viên

Theo quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, thực tiễn vừa là cơ sở, vừa là mục đích, đồng thời là tiêu chuẩn của chân lý. Trong lĩnh vực giáo dục, đào tạo, đặc biệt là đào tạo quân sự, mối quan hệ giữa lý luận và thực tiễn càng có ý nghĩa quyết định. Lý luận nếu không được kiểm nghiệm, bổ sung và phát triển từ thực tiễn sẽ trở nên khô cứng, giáo điều; ngược lại, thực tiễn nếu thiếu sự soi sáng của lý luận sẽ mang tính tự phát, hiệu quả thấp.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục và đào tạo luôn nhấn mạnh sự thống nhất giữa học tập và hành động, giữa tri thức và thực tiễn công tác. Người khẳng định: “Học để làm việc, làm người, làm cán bộ. Học để phục vụ đoàn thể, giai cấp và nhân dân”. Đối với quân đội, việc học tập càng phải gắn chặt với nhiệm vụ huấn luyện, SSCĐ và công tác thực tế ở đơn vị.

Những quan điểm đó là cơ sở lý luận quan trọng khẳng định tính tất yếu của việc gắn kết hoạt động dạy học với rèn luyện ngoại khóa và phát triển kỹ năng cho học viên trong các nhà trường quân đội hiện nay.

Trong đào tạo sĩ quan, rèn luyện ngoại khóa và phát triển kỹ năng không phải là hoạt động bổ sung mang tính hình thức, mà là bộ phận cấu thành quan trọng của quá trình đào tạo toàn diện. Thông qua rèn luyện ngoại khóa, học viên có điều kiện trải nghiệm môi trường gần với thực tiễn đơn vị cơ sở, từ đó hình thành các kỹ năng nghề nghiệp quân sự mà hoạt động dạy học trên giảng đường khó có thể trang bị đầy đủ.

Các kỹ năng như tổ chức sinh hoạt đơn vị, quản lý tư tưởng bộ đội, điều hành huấn luyện, xử lý tình huống trong điều kiện khó khăn, phức tạp... chỉ thực sự được củng cố thông qua quá trình rèn luyện thường xuyên, liên tục và gắn với thực tiễn nhiệm vụ. Do đó, việc gắn kết chặt chẽ giữa dạy học, rèn luyện ngoại khóa và phát triển kỹ năng là con đường hiệu quả để hình thành năng lực thực tiễn toàn diện cho học viên sĩ quan.

2.2. Thực trạng và giải pháp gắn dạy học, rèn luyện ngoại khóa và phát triển kỹ năng của học viên Trường Đại học Nguyễn Huệ hiện nay

Những năm qua, quán triệt các nghị quyết, chỉ thị của Đảng, Quân ủy Trung ương và Bộ Quốc phòng, Trường Đại học Nguyễn Huệ đã có nhiều chủ trương, biện pháp nhằm đổi mới công tác giáo dục, đào tạo theo hướng gắn lý luận với thực

tiễn. Nội dung chương trình đào tạo từng bước được điều chỉnh, bổ sung theo hướng tăng cường huấn luyện thực hành, huấn luyện tổng hợp và rèn luyện kỹ năng nghề nghiệp quân sự.

Hoạt động rèn luyện ngoại khóa của học viên ngày càng được tổ chức đa dạng, phong phú, gắn với nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu và công tác xây dựng đơn vị. Thông qua các hoạt động đó, ý thức tổ chức kỷ luật, tinh thần trách nhiệm, bản lĩnh chính trị và năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn của học viên từng bước được nâng lên, tạo tiền đề quan trọng cho quá trình công tác sau khi ra trường.

Bên cạnh những kết quả đạt được, việc gắn kết giữa dạy học, rèn luyện ngoại khóa và phát triển kỹ năng của học viên Trường Đại học Nguyễn Huệ vẫn còn một số hạn chế cần được nhìn nhận một cách thẳng thắn, khách quan. Một số nội dung dạy học còn nặng về truyền thụ kiến thức, chưa thật sự chú trọng phát triển năng lực vận dụng; việc lồng ghép rèn luyện kỹ năng vào từng học phần chưa đồng bộ, thiếu tính hệ thống.

Hoạt động ngoại khóa tuy đã được quan tâm nhưng có lúc, có nơi chưa thật sự sát với yêu cầu nhiệm vụ của đơn vị cơ sở; tính liên thông giữa hoạt động dạy học và rèn luyện ngoại khóa chưa cao. Bên cạnh đó, một bộ phận học viên còn biểu hiện tâm lý trông chờ, ỷ lại, chưa phát huy đầy đủ vai trò tự học, tự rèn luyện kỹ năng.

Những hạn chế nêu trên xuất phát từ nhiều nguyên nhân, cả khách quan và chủ quan, trong đó có sự biến đổi nhanh của yêu cầu nhiệm vụ, điều kiện tổ chức huấn luyện, cũng như nhận thức và năng lực tổ chức thực hiện của một số chủ thể giáo dục.

Từ cơ sở lý luận và thực trạng gắn kết hoạt động dạy học, rèn luyện ngoại khóa và phát triển kỹ năng của học viên Trường Đại học Nguyễn Huệ trong thời gian qua cho thấy, để nâng cao chất lượng đào tạo sĩ quan đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của đơn vị cơ sở hiện nay, cần triển khai đồng bộ nhiều giải pháp mang tính hệ thống, vừa bảo đảm tính khoa học, vừa phù hợp với điều kiện thực tiễn của nhà trường và đơn vị.

2.2.1. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể giáo dục về vai trò của gắn kết đào tạo với thực tiễn đơn vị cơ sở

Đây là giải pháp có ý nghĩa nền tảng, giữ vai trò định hướng cho việc tổ chức và triển khai các giải pháp khác. Thực tiễn cho thấy, nếu nhận thức của cấp ủy, chỉ huy, đội ngũ giảng viên và học viên về

vai trò của gắn kết dạy học với thực tiễn đơn vị cơ sở chưa đầy đủ, thì các biện pháp đổi mới sẽ khó đi vào chiều sâu và thiếu tính bền vững.

Theo đó, Trường Đại học Nguyễn Huệ cần tiếp tục đẩy mạnh công tác quán triệt các nghị quyết, chỉ thị của Đảng, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục – đào tạo trong quân đội; làm rõ yêu cầu “lấy đơn vị cơ sở làm thước đo chất lượng đào tạo”. Thông qua sinh hoạt đảng, sinh hoạt chuyên môn, hội thảo khoa học, tọa đàm trao đổi kinh nghiệm, cần giúp các chủ thể giáo dục nhận thức sâu sắc rằng: Mọi hoạt động dạy học, rèn luyện và phát triển kỹ năng của học viên đều phải hướng tới mục tiêu cuối cùng là hoàn thành tốt nhiệm vụ ở đơn vị cơ sở.

Đối với học viên, cần giáo dục làm cho họ hiểu rõ trách nhiệm của bản thân trong quá trình tự học, tự rèn luyện, chủ động tích lũy kỹ năng thực tiễn ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường, khắc phục tư tưởng học để thi, học đối phó, coi nhẹ rèn luyện ngoại khóa.

2.2.2. Đổi mới nội dung, chương trình đào tạo theo hướng tăng cường tính thực tiễn và phát triển kỹ năng nghề nghiệp quân sự

Đổi mới nội dung đào tạo là khâu then chốt nhằm tạo sự gắn kết thực chất giữa dạy học và yêu cầu thực tiễn đơn vị cơ sở. Trên cơ sở chương trình khung đã được phê duyệt, nhà trường cần tiếp tục rà soát, điều chỉnh, bổ sung nội dung các học phần theo hướng giảm bớt lý thuyết thuần túy, tăng cường các nội dung gắn với chức trách, nhiệm vụ của sĩ quan phân đội sau khi ra trường.

Trong từng môn học, cần làm rõ các yêu cầu về kỹ năng nghề nghiệp quân sự mà học viên cần đạt được; từ đó thiết kế nội dung bài giảng, bài tập tình huống, bài tập thực hành phù hợp. Việc đưa các tình huống điển hình ở đơn vị cơ sở vào giảng dạy không chỉ giúp học viên dễ hiểu, dễ nhớ mà còn rèn luyện năng lực tư duy độc lập, khả năng phân tích và xử lý tình huống thực tiễn.

Bên cạnh đó, cần chú trọng cập nhật những vấn đề mới về nghệ thuật quân sự, phương thức tác chiến, công tác quản lý bộ đội trong điều kiện khoa học – công nghệ phát triển nhanh, nhiệm vụ quân đội ngày càng đa dạng, phức tạp, góp phần giúp học viên hình thành tư duy mở, linh hoạt, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

2.2.3. Đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động và năng lực thực tiễn của học viên

Phương pháp dạy học là câu hỏi quan trọng

giữa nội dung đào tạo và việc hình thành năng lực, kỹ năng thực tiễn cho học viên. Vì vậy, cùng với đổi mới nội dung, Trường Đại học Nguyễn Huệ cần đẩy mạnh đổi mới phương pháp dạy học theo hướng lấy người học làm trung tâm, coi trọng rèn luyện năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn.

Cần tăng cường áp dụng các phương pháp dạy học tích cực như dạy học theo tình huống, dạy học dựa trên nhiệm vụ, mô phỏng chỉ huy, diễn tập trên bản đồ, diễn tập thực binh kết hợp thảo luận, rút kinh nghiệm. Thông qua đó, học viên được đặt vào các tình huống gắn với thực tiễn đơn vị cơ sở, buộc phải suy nghĩ, lựa chọn phương án và chịu trách nhiệm với quyết định của mình.

Việc đánh giá kết quả học tập cũng cần được đổi mới theo hướng toàn diện, kết hợp giữa đánh giá kiến thức, kỹ năng và thái độ; chú trọng đánh giá quá trình, khả năng vận dụng và tinh thần trách nhiệm của học viên trong thực hiện nhiệm vụ học tập và rèn luyện.

2.2.4. Tổ chức hiệu quả hoạt động rèn luyện ngoại khóa gắn chặt với nhiệm vụ của đơn vị cơ sở

Hoạt động rèn luyện ngoại khóa là môi trường quan trọng để học viên rèn luyện kỹ năng, tác phong và bản lĩnh thực tiễn. Do đó, nhà trường cần tổ chức các hoạt động ngoại khóa theo hướng thiết thực, sát với chức trách, nhiệm vụ của sĩ quan phân đội ở đơn vị cơ sở.

Nội dung rèn luyện ngoại khóa cần tập trung vào các kỹ năng tổ chức, quản lý bộ đội; kỹ năng chỉ huy huấn luyện; kỹ năng xử lý các tình huống tư tưởng, kỷ luật; kỹ năng sinh hoạt, công tác quần chúng và dân vận. Hình thức tổ chức cần linh hoạt, kết hợp giữa rèn luyện thường xuyên với các đợt huấn luyện dã ngoại, hành quân, diễn tập tổng hợp.

Thông qua các hoạt động này, học viên không chỉ được rèn luyện thể lực, ý chí, bản lĩnh mà còn từng bước hình thành phong cách làm việc khoa học, chủ động, tự tin, đáp ứng yêu cầu công tác ở đơn vị cơ sở sau khi ra trường.

2.2.5. Phát huy vai trò nêu gương, trách nhiệm của đội ngũ giảng viên và cán bộ quản lý học viên

Trong quá trình gắn kết dạy học với thực tiễn đơn vị cơ sở, vai trò của đội ngũ giảng viên và cán bộ quản lý học viên có ý nghĩa quyết định. Mỗi giảng viên, cán bộ quản lý không chỉ là người truyền thụ kiến thức, tổ chức rèn luyện mà còn là tấm gương trực tiếp về tác phong, phương pháp công tác, tinh thần trách nhiệm để học viên noi theo.

Do đó, nhà trường cần chú trọng bồi dưỡng đội ngũ giảng viên cả về trình độ chuyên môn, kinh nghiệm thực tiễn đơn vị và năng lực sư phạm. Khuyến khích giảng viên thường xuyên đi thực tế, nghiên cứu thực tiễn ở đơn vị cơ sở, từ đó bổ sung, làm giàu nội dung bài giảng và phương pháp giáo dục.

2.2.6. Tăng cường mối liên hệ giữa nhà trường với các đơn vị cơ sở trong đào tạo học viên

Gắn kết đào tạo với thực tiễn đơn vị cơ sở không thể chỉ thực hiện trong phạm vi nhà trường mà cần có sự phối hợp chặt chẽ, thường xuyên với các đơn vị trong toàn quân. Trường Đại học Nguyễn Huệ cần chủ động xây dựng mối quan hệ phối hợp với các đơn vị cơ sở trong việc tổ chức cho học viên đi thực tế, thực tập, tham quan, học tập kinh nghiệm.

Thông qua hoạt động này, học viên có điều kiện tiếp cận trực tiếp môi trường công tác sau khi ra trường; đồng thời nhà trường cũng có thêm cơ sở thực tiễn để điều chỉnh nội dung, phương pháp đào tạo cho phù hợp hơn với yêu cầu nhiệm vụ.

III. KẾT LUẬN

Trong bối cảnh yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại ngày càng cao, chất lượng đào tạo sĩ quan ở các nhà trường quân đội nói chung, Trường Đại học Nguyễn Huệ nói riêng, không chỉ được đánh giá qua kết quả học tập lý thuyết mà chủ yếu được kiểm nghiệm thông

qua năng lực hoàn thành nhiệm vụ của học viên khi về công tác tại đơn vị cơ sở. Điều đó đặt ra yêu cầu tất yếu phải tăng cường gắn kết chặt chẽ giữa hoạt động dạy học, rèn luyện ngoại khóa và phát triển kỹ năng nghề nghiệp quân sự trong quá trình đào tạo.

Bài viết đã làm rõ cơ sở lý luận của việc gắn kết đào tạo với thực tiễn đơn vị cơ sở; phân tích thực trạng gắn kết hoạt động dạy học, rèn luyện ngoại khóa và phát triển kỹ năng của học viên Trường Đại học Nguyễn Huệ hiện nay, chỉ ra những kết quả đạt được, đồng thời thẳng thắn nhìn nhận những hạn chế và nguyên nhân chủ yếu. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất một hệ thống giải pháp mang tính toàn diện, đồng bộ, nhằm nâng cao chất lượng đào tạo sĩ quan, bảo đảm học viên sau khi ra trường có đủ bản lĩnh chính trị, trình độ chuyên môn, kỹ năng thực tiễn và phương pháp công tác đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của đơn vị cơ sở.

Việc triển khai hiệu quả các giải pháp nêu trên không chỉ góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo của Trường Đại học Nguyễn Huệ, mà còn có ý nghĩa thiết thực trong việc thu hẹp khoảng cách giữa đào tạo ở nhà trường với yêu cầu thực tiễn của đơn vị; đồng thời khẳng định vai trò của nhà trường trong sự nghiệp xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam vững mạnh toàn diện, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Quân ủy Trung ương (2023), *Nghị quyết về xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam tinh, gọn, mạnh, tiến lên hiện đại*, Hà Nội.

Bộ Quốc phòng (2019), *Giáo dục - đào tạo trong Quân đội nhân dân Việt Nam đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới*, Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội.

Bộ Quốc phòng (2021), *Điều lệ công tác nhà trường trong Quân đội nhân dân Việt Nam*, Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội.

Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập, tập 5*, Nxb Chính trị quốc gia – Sự thật, Hà Nội.